Ч. 33 (13.578). Львів, середа 7. лютого 1934. Poczlowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КОНФІСКАТА „ДІЛА".

Вчорашнє (32.) число „Діла" підпало конфіскаті за **один допис зі Збаражчини** на другій стороні і за два судові звідомлення, поміщені в рубриці **„З судової салі"** на останній стороні. Це вже 6-е з черги число нашого органу, сконфісковане в цьому році. Тому, що в понеділок було вже за пізно видавати друге число по конфіскаті, подаємо важніший матеріял із сконфіскованого числа в нинішньому (33.) числі, а **числа 32-го просимо не реклямувати.**

Мароканський протест у Парижі.

ПАРИЖ, ПАТ. Представник мароканського султана в Парижі запротестував на Ке д Орзей проти прилучення мароканських справ до м-ства заморської Франції, яке тепер створили на місце м-ства кольоній. Ке д' Орзей впевнило султанового представника, що тут іде виключно про внутрішню реформу адміністрації, яка не спричинить змін у відношенні до прав Марока, загарантованих умовою в Альжесірас.

——o——

Ворошилов про червону армію.

На конгресі комуністичної партії в Москві комісар військових справ Ворошилов обговорив оборонний стан СРСР. Він скритикував гостро стан радянських залізниць, закидуючи їм дезорганізацію і недостачу елементарної дисципліни серед залізничників. Про червону армію Ворошилов висловився дуже додатно, стверджуючи, що вона стоїть на висоті завдання, головно відділи танків, артилерії, скорострілів, хемічних відділів, і звязкових. У летунстві побільшено число літаків виключно радянської продукції. Ступінь моторизації армії дає 7.7 моторових коней на вояка, або більше ніж в армії французькій, англійській та американській. 50 проц. особового складу червоної армії перейшло технічне вишколення, з обслугою скорострілів 70 проц.

Ціла західна границя Радянщини від озера Ладога до Чорного Моря, а також границя Далекого Сходу уфортифіковані. Те саме торкається оборони побережжа балтійського, чорноморського і тихоокеанського. „Ті фортифікації — говорив Ворошилов — зроблять великі трудноші авантурникам, що схотять напасти на радянську землю". Завдяки балтійсько-білоруському каналові частину червоної фльоти перекинено на Біле Море. Розбудовано теж фльоту на Далекому Сході. Радянській фльоті бракує офензивних родів зброї, як лінійні кораблі та авіонетки. Тому велике значіння мають надберіжні фортифікації, підводні судна та гидроплини.

Щодо воєнного промислу Ворошилов нарікав на низьку якість продукції та високі власні кошти. Зате вояки опановують добре техніку, про що свідчить 152.000 винаходів річно, що напливають від вояків. Вишколення червоної армії стоїть на висоті завдання.

Склад червоної армії виглядає так: 45.8 проц. робітників, 42.5 проц. селян (з того три четвертини членів колективів), 11.7 проц. трудової інтелігенції. Половина командирів і вояків є членами комуністичної партії або комсомольців. Між старшинами і підстаршинами цей процент хитається між 72 і 94. Між старшинами 79 проц. має вищу військову освіту або перейшли спеціяльні курси. Вкінці Ворошилов згадав про працю червоної армії в ділянці культурно-освітній, мистецькій або військового виховання, заявляючи, що „ніяке свинське або ще гірше рило, звідки не появилося би, не застрашить більшовиків і не здержить їх нестримного походу вперед".

——o——

Більшовики виголоджують населення.

„Ди Торонто Дейлі Стар" (Канада) помістив кореспонденцію з Києва, якої зміст такий:

Невважаючи на добрі жнива ц. р. населення Радсоюзу стоїть в обличчі нової голодової катастрофи. Старші селяни, що пережили минулорічну голодну зиму, запевнюють, що переживатимуть ц. р. такі самі жахливі муки, як минулого року. Навіть деякі члени комуністичної партії впевняють (очевидно після того, коли вони певні, що їх ніхто не підслухує), що в найближчих місяцях голод — зовсім певний.

Причина тієї містерії — голоду при багатих жнивах, лежить у методах, якими уряд стягає продналог. Його беруть далеко забагато. Так багато, що останки, які залишаються селянам, недостаточні, щоби їх прохарчувати. Всякі протести не доводять до нічого; вони залишаються без успіху.

Напрямні німецької політики.

БЕРЛІН, 5. II. ПАТ. „Дер Таг" приніс передовицю п. н. „Німеччина, Австрія, Італія", обговорюючи австрійську справу в европейській політиці. Існування теперішнього уряду канцлера Дольфуса автор називає вислідом дипльоматичних інтриг Парижа, нерішучих потягнень англійської політики та несвідомости деяких італійських політиків. До тих останніх головно звертає спрямовує свої завваги, зазначуючи, що така поведінка є помилкова і кидає тінь на великі завдання Італії та Німеччини в майбутньому. Говорячи про спільні напрямні італійської та німецької політики автор ділить світ на два простори, з яких Европа й Америка мають творити господарський терен німецької експанзії, а італійська експанзія повинна спертися на справжній кольоніяльній державі і спрямувати свої впливи на Балкан, Індії та східну Азію. Однак обі держави, однаково загрожені з причини довжини своїх границь, будуть так довго забезпечені, доки проводить духово формування европейської будуччини. Обі держави підійшли до тієї проблеми з власного почину. Поворот одної з них до версайських понять зробить їм кінець.

Концентраційний табор для священиків.

Молдавський митрополит Пімен уладив у монастирі Горавиці в повіті Нямц концентраційний табор для священиків своєї архидієцезії, що займаються політикою. Дотепер відіслав митрополит уже кільканацять священиків до того монастиря.

Англія підтримує Японію.

МОСКВА, 5. II. ПАТ. Радянська преса стверджує, що підтримка Японії Англією є щораз виразніша. „Правда" вказує на прояпонське становище Англії в манджурському конфлікті, підтримку японських претенсій в справі вдержання кольоніяльних мандатів на Тихім океані, хоча Японія вийшла з Союзу Народів, на фінансову підтримку Японії, толерування демпінгу і т. п. Все те вказує на справжній японсько-англійський союз, спрямований проти Радянщини. І Зл. Лєнжав

Грошева афера
та кріза устрою.

Львів, 5. лютого 1934

В листопаді мин. року писали ми про „5 урядів впродовж року". Річ — очевидно — йшла про Францію, бо ніде інде у світі неможлива зміна урядів у такому лискавковому темпі. Як пятий уряд із черги у 1933 році правив у Франції кабінет Шотана. Під кінець січня 1934 року він уже теж находився в стані димісії. Після того, як трьох кандидатів, пропонованих президентом републики, відмовилось від почести станути на чолі нового уряду, премієром став знову Даляліє. За 24 години він мав уже заяву димісії від двох своїх міністрів, фінансів і війни, і мусів свій кабінет реконструувати. І нині всі паризькі часописи погоджуються в один голос, що той шостий кабінет ради міністрів впродовж 14-ти місяців ледви чи проживе до кінця цього місяця...

Перманентна кріза уряду у Франції стає трагедією тієї держави. Противники парляментаризму вказують нині на Францію, як на найяскравіший арґумент звироднілия демократично-парляментарного державного устрою. Оборонці й прихильники парляментаризму мають на прикладі Франції найкращий доказ, що й найкращі доктрини вимагають частинної ревізії і реформи у напрямку кращого пристосування їх до змінених обставин, до зміненої людської психіки та нових соціольоґічних течій.

Відчувають це нині у Франції мабуть вже всі тямущі політики, — не рахуючи, очевидно юрби політиканів. Правники, знавці французької конституції, давно вже нібито морочать собі голови, як леґальним шляхом найти вихід з ситуації, від якої ключ мають політичні угрупування, в інтересі котрих не лежить ніяка зміна.

Одначе остання зміна французького кабінету (упадок уряду Шотана) має зовсім особливе безпосереднє підложжя: цей уряд уступив під натиском прилюдної опінії, до краю схвильованої аферою обманця Ставіського. Не помогли найрізкіші виступи самого премієра проти всіх, хто хотів би ту аферу замазати, не поміг і факт, що сам Шотан Ставіського у своєму житті не бачив і ледви чи про нього чував. Через Ставіського безперечно впала тінь на соц.-рад. партію. І цей момент був рішаючий для становища вулиці супроти кабінету Шотана, був теж рішаючим для його наслідника, Даляліера, який — хоч лідер соц.-радикалів — уважав доцільною тактикою творити свій кабінет поза домівкою свого партійного секретаріяту! І нині, читаємо, найбільше уваги приковують до своїх осіб нові члени кабінету під кутом „хто з них у який спосіб був колинебудь у своєму житті причасний до якихось

чевских грошевих історій"... Такий підхід у су-
го політичних справах вказує вже й на глибоку
моральну крізу, яку переживає французький
парляментаризм. Протекціоналізм і вихіснову-
вання конюнктуральних політичних впливів
для роздачі люкративних посад поміж своїх од-
подумців — це найбільша недуга заскорузлих
форм вибуялого демократичного парляментариз-
му, дарма, що ті самі дві недуги не є лише „мо-
нополем" демократії і чудово відомі й іншим
формам правління. Особисті порахунки, випадко-
вість рішень у найважніших справах і тракту-
вання найважніших справ крізь призму ограху
за популярність у масах (справа буджетових ре-
дукцій та величезного щорічного дефіциту) це
ті щілини у будівлі французького парляментар-
изму, які нині грозять руїною цілого будинку.

Хто читав репортажі з останніх подій на ву-
лицях Парижа та бачив знимки зі шолених ву-
личних сцен, той мимохіть нагадував собі істо-
рію всіх великих революцій, які почились з
безпосередніх дуже маленьких причин, що були
тими камінчиками, що тягнули за собою цілу
лявіну. Пресові атаки, потім явний фінансово-
політичний скандал, демонстрації і бійки, врешті
барикади, стрілянина, ранені і трупи, димісії
найвищих достойників, непевність завтрішнього
дня у цілому величезному апараті державної
адміністрації. Річ ясна, що тоді поважно трак-
тувати нинішню будучність французьких роя-
лістів, які використовують нагоду для кампанії
проти самого республиканського устрою та ве-
дуть палку пропаґанду за реституцію монар-
хії. Важко теж повірити, щоби глибока нехіть
до лівих партій, як злогадних винуватців бюдже-
тової крізи та опікунів цілого ряду одиниць
скомпромітованих в афері Ставіського, щоб та
нехіть виявилась назверх в якомусь перевороті
правих кол. Поміву гідний французький дер-
жавний патріотизм, получений зі змислом прак-
тичности — напевне допоможе найти вихід з
цієї ситуації.

А проте ситуація зовсім незавидна і не — рожева. Коли начальника прилюдної безпеки переносять на становище... директора театру Французької Комедії (при енерґійних спротивах усіх артистів, які грозять штрайком), а префекта паризької поліції переносять до Марокка (на що він рішуче не погоджується), коли б. міністра закорд. справ (Поль Бонкура) новий премієр затримує у кабінеті в характері військового міністра лише для гарних очей одної партії (соціялістів), наслідком чого в його власній партії приходить до гострих суперечок, — то всі ті й подібні познаки погано свідчать про тривкість політичних відносин у Французькій Республиці.

Найприкріше в тій цілій історії те, що через скандальні грошеві афери та внутрішньо-устроєву крізу Франції терпить — міжнародня ситуація, просто тому, що керманичі закордонно-політ. ресорту у франц. кабінеті (нині сам премієр Даляді́є) не мають часу ні атмосфери займатися справами закорд. політики! Через те й закордонна політика Франції йде трафаретними старими шляхами, вперто їх тримається і не зважується іти на нові концепції, для добра власного і цілого світа. Таким робом Франція переживає потрійну крізу: крізу моральну, устроєву і крізу своєї великодержавницької провідної ролі.

Ленін та оцінка його історичного значіння.

Д-р Я. Славік — визначний чеський історик, що займається досліджуванням революційних рухів. Не буде перебільшенням, коли скажемо, що тепер трудно віднайти вченого історика за кордоном, який міг би дорівняти д-рові Славікові щодо ерудиції, обєктивности та практичних студій історичного процесу московського більшовицького руху, що завершуються в останній спробі „створення соціялізму в одній країні". Крім джерельних студій д-р Я. Славік тричі їздив для перевірки своїх теоретичних висновків до СССР. Перфектно володіє московською мовою та знанням місцевих обставин. Він не належить до тих чужинців, що пишуть (як Еріо) про СССР. на основі інформацій більшовицької політичної поліції. Тому в десятиліття смерти Леніна ми спинилися на перекладі статті д-ра Славіка — людини, далекої від тенденційности. Він не є ані приятелем ані ворогом С.С.С.Р., а обєктивним історичним дослідником. Ще є один арґумент за цю статтю. Д-р Я. Славік — переконаний соціяліст, а тому важним для нас є й те, що він у своїх висновках щодо Совітів стоїть в яскравій суперечности зі соціялістами типу Альтера. Прим. М. О.

Коли ще заперечують той факт, що у 20. стол. Ленін зворушив людським суспільством, як ніхто інший, то вже не можна заперечити, що про жадного чоловіка у 20. стол. не було стільки написано, як про творця й провідника російської революції. Лише список назв книжок і статтей, які щорічно виходять, творить грубий том. До того треба ще прирахувати все, що було загально написано про російську революцію, про радянську державу, про більшовицьку партію. У всіх цих писаннях Ленін є центральною фіґурою. А все таки у всіх джерелах, що були опубліковані, у всіх працях, що були вже про Леніна написані, зовсім нема згоди в оцінці історичного значіння Леніна. На цей факт мусіли би звернути увагу особливо історики, що жиють постійно у пересвідченні, що нібито для оцінки історичної особи є потрібно багато точних дат, аби історик міг зясувати факти і на їх основі поробити висновки. В дійсности справа стоїть інакше. І навіть коли би гора книжок, що пишеться в них про Леніна, була в тисячу разів більшою, то й тим не можнаб тепер осягнути того, щоби в оцінці його діла не приймали майже протилежних висновків. Рішаюче слово скаже історичний розвиток. Ленін вів російську революцію під прапором соціялістичним, во імя удосконалення людської суспільности. Вдасться розвязати соціяльну проблему принаймні до тої міри, що зникнуть найгірші крайности того, про що так зрозуміло говориться — використовування людини людиною, чи вдасться усунути ганьбу безробіття й гидоту голодування в той час, коли значна частина людської суспільности не з власної праці жие в достатку — революція, що нею Ленін кермував, безумовно буде зарахована до визвольної боротьби четвертого стану, як основна частина, хоч можливо історія й не забуде згадати про середньовічні суто фанатичні насильницькі методи, що ними Ленін, безпосередній наступник царів, промощував шлях до соціялізму. Теж саме можна сказати і про відношення батьківщини до Леніна. Коли виросте після бурі, руїни й насильного будування здорова Росія, позбавлена всього того, що царську державу робило закостенілою, темною і слабою, Ленін буде найбільшим велетном російської історії. Цю славу роблять йому вже тепер його прихильники, більшовицькі віруючі як дома, так і за кордоном. Алеж теперішня ситуація в Росії зовсім не свідчить про те, що так певно буде. Часто порівнюють Леніна з Петром Великим. Я сам цього порівнання вжив перед двадцяти роками, тоді, коли Ленін завів так звану господарську політику (НЕП). Тоді здавалося, що є вже по бурі, що Росія від революції переходить до еволюції. Але скорий розмах пробудженої Росії завів у небезпеку владу жмінки професійних революціонерів. Коли при давніших революціях люди, що переворотом були винесені на поверхню, неохоче зрікалися своєї сили, то тим менше можна чекати добровільного зречення від людей, для яких ведення революції стало життєвим призначенням. Під проводом Леніна вони не лише навчилися того, як робиться революцію, але й усвідомили те, при яких умовинах революціонери приготовили собі упадок. Зрозуміли, що розвиток подій виріс провідникам понад голови до тої міри, що аж нарешті вони були усунені або знищені, як пережиток. Більшовики, Ленінові ученики, суто фахово вишукують, де їм загрожує небезпека від розвитку революції. Пильнують і „чистять" власну свою партію, коли викриють зріст ворожих їм течій. Колиж хваляться, що знання революційної теорії влекшило їм перемогу, то ще до того можна додати, що й завмирання революції віддалюють цілком фахово. Володіють стратеґією оборони влади революціонерів. Найвизначнішим ділом такої самоохорони був аграрний переворот з р. 1930, — знищення зростаючої сільської буржуазії, переведений під покришкою спонуки розвитку соціялізму на селі. До насильної „колективізації хліборобства" взялися більшовики аж тоді, коли зустріли спротив проти стрімголової розбудови промислу, в жертву якого принесли життя мільйонів хліборобської можности.

Тут можемо повернутися до порівнання з царем Петром Великим. Також Петро, бажаючи стрімголов дігнати західну Европу і витворити з Росії бюрократичну державу, напружив над міру господарські сили своєї землі. Руйнував стару Росію, будуючи нове на рахунок найширших верств. Замісць европейської адміністрації, витворилося напівфевдальне чиновництво, а великі маси народу отетеріли. Хотів Росію посунути вперед, а замісць того задержав розвиток сільського стану, великої більшости народу. Питання чи не стоїть більшовицька спроба „дігнати й перегнати" Европу перед такою ж

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЛЮТОГО 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

З американських вражінь.

У поїзді до стейту Міссурі.

Ясний весняний день. Синява неба така темна аж чорна. В нас така не буває. Воздух насичений електричністю.

Поїзд „The Spirit of St. Louis" видобувся з нюйорського підземелля і гнався рівниною до „старої" Філядельфії. Відти підносився залізничий шлях круто напоперек Елеґенів поміж зелені левади й дерева обліплені білим квіттям. Чи в нас нема того? Є; але хто з міщуків має змогу оглядати повну весняну красу! Я вже довго не бачив такої чарівної весни, а на всякий випадок не в такій вчасній порі. Дивуюся, як можна перед ці чудові живоплоти, що вінками ріжноманітних форм окружають гарні віллі, виставляти стільки таблиць з неприємним „for sale" (на продаж). Якто можна добровільно зрікатися тієї краси!.. Видно, що недобровільно: примушує економічна „депресія." А вони — ті білі, жовті, сиві й усякої масти віллі, декуди до верхів оброслі зеленим хабаззям — виглядають, як казкові палатки, особливо тепер над вечір, у світлі погасаючого сонця, що освітлює їх немов [illegible] вечірня лямпа. Зелень і цвіти.

На широких майданах молодь усякого росту бє палицею мяч. Колись, за хлопячих літ я так уганяв з товаришами по „василіянському городі", чи по „Федорі", високому надбережному узгірі над Стрипою. Вже в той час ми також били „палестрами" наш мяч, позшиваний зі шкірок подертих холяв від чобіт (яких у літі не треба) і наповнений всякими шматками. Але тоді ця гра ще не називалася англійським іменем і була модна побіч „кічки" хіба серед ґімназистів у Бучачі. Щойно трохи пізніше прийшла була мода називати все гарне — кепсько вимовлюваним анґлійським словом „шпорт". Як ріжні вироби з нашого сирівцю вертаються за добрі гроші знов до нас з написом „made in England", так і цей мяч підлітає сьогодні на американських майданах не як розривка знуджених, але жвавих школярів, тільки як англьосаксонський „спорт".

Отже спорт не англьосаксонський?

— Ні, не те; тільки, що він був у нас давно. Зрештою в ріжних верствах народу був ріжний. Але не називався панським словом і був пристосований до наших умовин. Нагадайте собі тільки хлопячі забави на сільських вигонах, чи парубоцькі на Великдень. Скільки зручности й сили треба було виявити при всяких „джоґах", „перервах", „волах", „дзвіницях" і т. ін.

Маємо слушний подив для чужого. Але всеж таки і ми теж щось творимо. Навіть у такій ділянці, яка здавалося колись рішуче призначена тільки для інших. От, хочби кооперативне виробництво. Кобн лише [illegible] таке, щоби за ним світ шукав, бо це... „made in Ukraina"; щоби те виробництво не потребувало надуживати патріотичних гасел, але щоб вибивалося наверх якістю й солідністю виробів. Цю засаду треба конечно засвоїти нашим купцям і промисловцям, хочби тільки почняли справи. Так роблять високопромислові краї. Саме тому хапаються деякі держави ратунку у високому миті на чуже виробництво. Але воно не стільки підносить їх власний промисл, скільки викликує невдоволення серед загалу власних горожан...

Подорожні порозсідалися на виґідних клюбовних критих шкірою фотелях в „обсерваційному" ваґоні — зі стінами з шиб. Одні порозгортали часописі великі, як американський простір, інші переглядають клюбові ілюстровані журнали в елеґантних мяких шкіряних окладинках, що звиваються на валець. Тих журналів повно на наших столиках чи на шафі клюбової бібліотеки. В куті ваґону виграє радіо якесь танґо, надаване зі стації, якої назву „спікер" викликує початковими буквами анґлійської азбуки. Огрядна струнка японка з чорним уже підстриженим на рівно волоссям і коротким незаширокиим носиком крутиться поміж подорожніми, немов господиня витягає із своїх прешироких рукавів і роздає газетку, друковану таки в цьому поїзді на підставі радієвих вісток. Декому приносить з ресторанного возу морожене, дехто потягає паперовою руркою якийсь холодний „коктейл", а ті, що мають досвітком висідати, зайшли в „дамський" (сальон) і миються перед сном.

небезпекою, навіть ідентичною? Самі модерні гасла — поміч найбіднішим — не є запорукою, що в Росії зі спролетаризованого населення не витвориться верства невільників державного капіталізму, опанована кастою, подібною до тієї касти, що вже витворилася була перед приходом европейців до Перу. Низький культурний рівень населення був завжди добрим ґрунтом для ріжноманітних деспотій. Про це свідчить історія фараонів, Індії, Китаю, як також історія всіх держав старшої доби. Найлюдяніша наука, якою є християнство, виродилася під впливом середовища. Що соціялізм, коли хочете марксизм, приняв у Росії вульгарну, грубу форму: про це не може сумніватися ніхто, хто читає заяви совітської влади й пануючої кляси. Знищити ворога, вигубити, — це є слова, що їх постійно викрикують при будуванні соціялізму.

Це є голоси більшовицької теократії, голоси, що свідчать про ближчу спорідненість з паризмом ніж зі соціялістичною етикою. Небезпека, що борці за визволення пролетаріяту витворять з робітництва державних невільників, не виключена.

Розвиток Росії є через те непевний. Від того, в якому напрямку буде йти, залежить і оцінка історичної ролі Володимира Улянова-Леніна. Будучність покаже, оскільки шлях до соціялізму прочистили й оскільки його царськими методами здискредитували.

Перекл. **Мих. Остапович.**

Урядові зміни у Франції.

ПАРИЖ, ПАТ. Далядіє в порозумінні з міністром вн. справ Фротом поробив поважні зміни на вищих становищах в адміністрації та судівництві. Прокуратора республики при суді I. інстанції Тресара, шурина бувш. премієра Шотана, перенесли на інше становище при касаційному суді. Дотеперішній директор прилюдної безпеки Том одержав становище директора в Комеді Французькій. Префект париської поліції Шіяп іменований резидентом Марока.

Шіяп в отвертому листі до прем. Далядієра повідомляє, що не приймає становища резидента в Мароко. Каже, що в розмові, яку мав із премієром і міністром вн. справ, йому висловили признання за його працю. Коли його тепер усувають зі становища префекта поліції, то це мусить викликати недовіря до нього. Тому Шіяп уважає невідповідним послугуватися його особою в політичних розрахунках і не може приняти жертвованого йому становища резидента Марока. Лист Шіяпа помістили всі часописи, які прощають його з великою симпатією. Лише соціялістична преса витає з вдоволенням розпорядок уряду, яким усунено зненавидженого префекта поліції.

Б. міністри Пієтрі та Фабрі також оголосили в пресі отвертий лист, у якому стверджують, що не хочуть стояти на перешкоді прем. Далядіє в дальшій його праці, тому усуваються з уряду. На місце міністра війни Фабрі президент Лебрен іменував міністром Поль Бонкура, а на місце Пієтрі міністром фінансів Маршандіє.

—o—

Доляр, фунт і франк.

ЛЬОНДОН, 5. 2. ПАТ. Обговорюючи валютову ситуацію, „Таймс“ стверджує, що вислідв Рузвельтових розпорядків не відповідають їхнім заложенням. Доляр не тільки не станув, але навпаки, піднісся дещо у відношенні до франка і значно у відношенні до фунта. Наслідком посунень Рузвельта є закупно франка та інших валют, спертих на паритеті. Вимінюють їх за золото, висилають до Америки і продають агентам американського скарбу за таку ціну в долярах, яка уможливлює відкупити ті франки зі значним зиском. Наслідком того ціна золота у фунтах зросла значно, а курс фунта впав супроти франка і доляра. Та тенденція, за думку „Таймса“, триватиме так довго, аж внутрішні ціни в Америці піднесуться, обнижуючи купну вартість доляра до рівня нової містоти золота в долярі. Теперішня ситуація мусить відбитися відємно на ринку, поскільки триватиме дальше. Тому валютове порозуміння між доляром а фунтом і франком є конечне.

Ще про „Просвіту“ і її становище.

(Замітки громадянина.)

Від кількох років у „Просвіті“ йде праця під знаком санації Товариства. Довкола цієї справи утворилася окрема атмосфера, що згущується, то рідне, але від того самого Товариству стає ні легче, ні важче. Ні, таки важче. Бож кожний обєктивний спостерігач мусить замітити серед громадянства якусь незрозумілу **апатію** супроти нашого найстаршого культурного товариства в Галичині. Замісць старатися зрозуміти становище товариства, ввійти у його інтенції, а то й розвівати густу атмосферу, з якої видко булоб правдиве сучасне обличчя „Просвіти“, наш громадянин „констатує“ злегка, що гасло: „поможіть „Просвіті“ стає „немодне“, що на його місце виринуло десять нових, і в найліпшому випадку — знизує плечима. Громадянин вишукує собі самий — нові гасла. І „Просвіта“ залишається якось збоку. Мимоволі заражуєшся думкою, що ми народ, який не любить традицій. За це нам доводиться покутувати...

Коли приглянутися ближче до теперішньої роботи „Просвіти“, то не важко замітити, що багато енергії Головного Виділу Товариства, президії, всяких комісій ішло на господарську справу, на поправу фінансового важкого стану товариства. Праця над санацією „Просвіти“ висмоктувала майже всі сили її органів. Із того не виходить, що не йшла праця освітньо-організаційна. Вона йшла інтензивно, як усе, та тільки зпоза того велитенського вкладу енергії в санаційну акцію, виказувала вона дуже несміливо своє обличчя...

Що та праця, для якої створена „Просвіта“, і для якої вона істнує, була якось у тіні — воно не буде нікому, що хоч трохи познайомлений із машиною такої роботи, на вдивовижу. Де тобі на кожному кроці грозить, що ось-ось можеш провалитись у пропасть, думки твої мимохіть відходять від роботи. А проте, й серед таких умовин, праця освітньо-організаційного характеру йшла незгірше за минулі роки...

Та останні Загальні Збори „Просвіти“ з 26. грудня 1933 р. полишили таке враження, що учасники зборів більше зацікавилися господарсько-фінансовими справами, ніж організаційно-освітніми. Цього року зроблено вперше спробу, (щоби розшрубувати машину зборів), відбувати засідання комісій по інших містах. Я особисто мав таке враження, що на салі, де розбиралися справи господарські — залишилося людей куди більше. І дискусія над справами Головного Виділу в господарських справах була й довша, й куди більше забирала часу.

І ця дискусія, й узагалі хід нарад у справі господарській найбільше мене вразила, й мені хотілось би із приводу цього сказати декілька слів... У мене залишалося таке враження, що хтось когось хотів у чомусь обвинуватити... Довкола фінансового пляну, ухваленого попередніми зборами, поверталася дуже жвава виміна думок. Виявилося, що ухваленого пляну перевести не було можна, бо він був (це було ясно!) побудований не на реальних числах. Зроблено що можна було, і це видно було, як на долоні. Довги Товариства зменшились. Повишукувано джерела для них, де тільки було можна. А проте з недобалаканих фраз виходило, що наче стоять один проти одного два табори: ті, що здавали звідомлення, й ті, що його слухали.

Залишалося враження суто **українського розуміння** організації: ми вибираємо виконавчий і репрезентаційний орган і, вибравши його, відразу його поборюємо... Ми ставимо себе якось нарізно від нього, за всю організацію, за її працю відповідає тільки **він**. Щож тоді, власне, „Просвіта“? Чи ті 100.000 членів, що говорять через своїх делегатів, чи вибраний ними Головний Виділ? І деж та допомога у скрутному становищі Товариства? Її — нема.

Покажемо на прикладі. Від ряду років Філії Товариства не сповняють **своїх обовязків** супроти „Просвіти“. На основі звідомлення за 1933 р. **Філії** Т-ва винні до каси Товариства 80.000 зол. Філії Товариства **не відчувають потреби** ні в духовому, ні в матеріяльному розумінні бути з центральним товариством у тісному звязку... **Члени** Товариства завинили досі 200.000 зол. за членські вкладки Товариству, й довгів цих **не сплачують.** Колиб „Просвіта“ дістала була ті гроші (280.000 зол.) **не булоб у нас питання довгів,** не булоб таких довгих дискусій на тему фінансово-господарського становища Товариства. Про т. зв. внутрішню позичку де зголошено до 90.000 зол. і не вплачено ще — 30.000 зол. — при чому нпр. в кооперативах найшлося 100.000 зол. на інші позички, а на „Просвіту“ не находиться — нічого й говорити. Це були — „добровільні датки“. А там-же супроти „Просвіти“ — **обовязки!**

Тут, я міркую, великі недостачі. Члени „Просвіти“ й філії не вважають себе за одне з виконавчим органом Товариства, не відчувають, що вони теж відповідальні за нього не сповняють своїх обовязків супроти нього, не думають над його становищем, — в найкращому випадку вони стоять собі з боку...

Це явище **ненормальне,** з громадського боку — його можна тільки засудити. Як довго так у нас будуть думати й так робити, — то не тільки „Просвіті“, а й узагалі всім громадським організаціям добра на майбутнє не ждати. В цьому нерозумінні своїх обовязків супроти своєї організації — наше все лихо, в цьому й незавидне сучасне становище „Просвіти“...

Василь Сімович.

Шкільний плебісцит з 1932 р. перед Апеляційним Судом у Львові.

ВАСИЛЬ КУТНИЙ ВИГРАВ СПРАВУ!

Державна прокураторія обвинуватила гром. *Василя Кутного* з Ячнина за те, що в листопаді 1932 р., збираючи від батьків шкільні декларації за введенням української мови навчання в народній школі у Ячнині, намовив громадян Ізака Мелера і Хану Кріґ підписати ті декларації. Окружний суд у Бережанах на головній розправі 14. липня 1933 р. засудив гром. Василя Кутного *на 6 місяців вязниці* із завішенням умовно на 5 літ і на заплату 20 зол. судових коштів. Як мотиви засуду подав окружний суд, що гром. Василь Кутний був тоді заступником війта і тому як урядовець (?) ділав на шкоду публичного та приватного інтересу.

Проти того засуду вніс гром. Василь Кутний через адвоката в Перемишлі д-ра *Франца Свістеля* відклик до Апеляційного Суду у Львові.

На розправі дня 18. грудня 1933. р. заступав гром. Василя Кутного безкорисно від Союзу Українських Адвокатів адвокат *д-р М. Глушкевич.* Він предложив як доказ посвідку з Головної Управи „Рідної Школи“, що гром. Кутний як член місцевого плебісцитового комітету батьків громади Ячнин мав доручення збирати підписи батьків на шкільних деклараціях. Крім того зголосив внесок покликати як свідків на ту обставину заст. голови „Рідної Школи“ о. мітрата Базюка і секретаря д-ра Мирона Коновальця.

Апеляційний суд признав посвідку Головної Управи „Рідної Школи“ вистарчаючим доказом та оголосив присуд, яким **ухилив засуд бережанського окружного суду й увільнив гром. Кутного.** В мотивах зазначив Апеляційний суд, що згідно з виводами оборони нема доказів на те, щоби гром. Кутний, даючи шкільні декларації до підпису батькам шкільних дітей Ізакові Мелерові і Хані Кріґ та пояснюючи їм згідно із законом зміст і ціль цих деклярацій, виступав офіціяльно як заступник війта. Навпаки — гром. **Кутний був членом місцевого плебісцитового комітету батьків і ділав з його доручення.**

Врештою Апеляційний Суд зазначив, що зовсім стійний є аргумент оборони, що **колиб навіть у даному часі гром. Кутний був дійсно урядуючим заступником війта, то через те не міг втратити прав громадянина, що йому як батькові дитини у шкільному віці дає закон з 31. липня 1924 р. про шкільний плебісцит.**

Дотичний акт справи Апеляційного Суду у Львові К. А. 959/33.

Це один доказ більше, що українські батьки **не повинні лякатися ніяких репресій ріжних чинників, але в обороні українського характеру шкіл боротися непохитно через усі можливі інстанції аж до повної перемоги.**

Чистка комуністичної партії.

Голова центральної контрольної комісії компартії Ярославський заявив у звіті на комуністичнім конгресі, що на протязі останніх двох років потягнено до відповідальности за участь в ріжних опозиційних угрупуваннях 40.000 комуністів, з чого біля 16.000 усунено з партії. За т. зв. націоналістичні ухили видалено з партії 800 осіб зпоміж 2.103 обвинувачених.

Недавно видалено з комуністичної партії України трьох високих урядовців, які здобулися на відвагу заговорити голосно, що нова система продналогу руйнує селян й у висліді приносить загальну нужду й голод. Ці три імена сьогодні на устах цілого Києва: Заславський, Карачевський і Рибак. Негайно після цього, ... рискуючи власним життям вони поважились вспімнути Москву, закинули їм „троцькізм" й обвинили у контрреволюції. За ними пішли й інші службовці. Тисячі членів комуністичної партії України викинено з доручення Москви з партії. Їх злочин можна очеркнути одним словом: критика. Затривожені виглядами весни, вони дозволили собі сумніватися у правильність метод нового продналогу.

—o—

Бунт болівійських індіян.

БУЕНОС АЙРЕС. ПАТ. Повідомляють з Ліме, що збунтовані болівійські індіяни числом 5.000 напали на залізничу стацію на березі озера Тітікака на лінії з Ля Пас до Ґукві. Повстанці здемолювали стацію та знищили залізничий шлях, перетявши телеґрафічну злуку. В бою, який виявався між збунтованими індіянами і стаційними службовцями, полягло кільканацять індіян. Болівійська влада, повідомлена про бунт, вислала на місце військовий відділ, та воєнні літаки, які привернули порядок.

Причиною бунту є військова бранка зпоміж індіян і велика кріза у хліборобстві.

—o—

Заворушення в Індіях.

ЛЬОНДОН. ПАТ. На основі одержаних тут повідомлень із Салькоту та інших міст Пенджабу дійшло до поважних заворушень. Кілька тисяч магометан, вислухавши промови в мечеті, рушило походом. Поліція хотіла похід розвязати, але юрба її побила, багатьох між ними навіть тяжко.

Ситуація погіршилася після заворушень в Авантіпурі, де спроби походу довели до поважних сутичок. В Сіялькоті юрба хотіла вдертися до скарбового уряду. Покликано військо, яке вжило пальної зброї. Число ранених невідоме.

—o—

По широкому світі.

—. В Білгороді парафували міністри закордонних справ Югославії, Румунії Греції й Туреччини балканський пакт на 10 літ.

— Пруський міністр справедливости розпорядком заборонив вязням витатися піднесенням руки. В мотивах сказано, що право німецького поздоровлення прислугує лише вільним горожанам.

— Страйк париських шоферів триває дальше. Наслідком того на місті появилися денеде кінні фіякри.

Політичні процеси в Стрию.

Дня 6. лютого ц. р. відбудеться перед судом присяглих у Стрию розправа проти *Петра Кузіва* за намагане вбивство учителя Йормана в Стрілкові біля Стрия. Ця розправа мала відбутися перед наглим судом, тому викликує величезне зацікавлення у Стрийщині.

В цій каденції відбудуться ще дві українські політичні розправи, а саме 5. лютого проти *Олекси Дубика* з Добрян за кольпортажу летючок, а 8. лютого проти *Миколи Бігуна* з Журавна за приналежність до ОУН. Слід зазначити, що цей підсудний щойно недавно опинився був на волі, відбувши 7 літ вязниці за приналежність до УВО.

З орґанізаційного руху.

НАРАДА УНДО В ОТИНІЇ.

У вівторок 30. І. ц. р. відбулася в Отинії довірочна нарада УНДО, на якій явилися відпоручники 16 громад отинійської і позаотинійської судової округи в числі около 400 людей. Нараду відкрив і проводив нею д-р Степан Дрогомірецький. Присутній на нараді **посол Юра Чукур** зложив звіт з діяльности УПР і в ядерній та приступній формі зреферував у загальних рисах новий самоуправний закон. З черги **д-р Степан Дрогомірецький** пояснив виборчий реґулямін і візвав приявних до розвинення інтенсивної праці над підготовкою неалеких виборів до самоуправних установ. По рефератах виязалася оживлена дискусія, у висліді якої вибрано виборчий повітовий комітет під проводом д-ра С. Дрогомірецького, до якого ввійшло по 2-х до 3-х представників кожної громади. Представники ті, як звязкові між поодинокими громадами і центром Отинією, мають підготовляти по селах передвиборчу акцію і з хвилиною оголошення виборів перетворяться у місцеві виборчі комітети на місцях.

—o—

Незвичайна образа.

ПОЛЬСЬКИЙ МИСТЕЦЬКИЙ КРИТИК, „ДІЛО" Й УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО.

У 28. числі „Діла" помістили ми свої замітки на останнє число „Львовск-их Вядомосц: Музичн-их і Літерацк-их", присвячених українським культурним проявам. У відповідь на ці замітки помістила у числі з 6-го ц. м. „Ґазети Поранної" пані Яніна Кіліян-Станіславська відповідь п. з. „Рецензія трохи незвичайна". Зміст цієї відповіди — смертельна образа, як ми могли напасти на неї у такий непристойний, грубий спосіб за її статтю про українську пластику: наші критичні замітки називає вона досить дивно „брутальною наґінкою деяких українських чинників (!)"

Розуміємо, що в кожній статті можуть трапитись друкарські помилки і радо приймаємо до відома, що саме ці помилки в рецензії п-ні Станіславської подвоїли Бутовича, Осінчука та Ємця — до числа 6-ти мистців з ріжними прізвищами. Ще приємніше нам признати, що авторка цієї статті без огляду на ріжниці прізвищ „Бутович" і „Бутирович" стверджувала, що як мистці вони дуже посвоячені, бо подібно малюють. Що більше признаємо, що критичні огляди з українських вистав п-ві Кіліян-Станіславської визначувались завсіди великою культурою і щирим зацікавленням нашого мистецтва, а проте цей факт у нічому не зміняє другого факту, що п-ні Кіліян-Станіславська знає наше мистецтво тільки з кількох львівських вистав і дуже слабо орієнтується серед імен наших артистів і серед мистецьких напрямків. На доказ цього ми навели речення, де на першому місці стоїть Дядинюк, за ним ідуть такі заслужені старші артисти як О. Кульчицька і Труш, а Винниченко, майже дилетант у малярстві, попав між Осінчука і Гординського.

П-ні Кіліян-Станіславська зробила з наших заміток попросту небувалий висновок: після такої критики на неї, вона „перериває на віки нитку, яка єднала її з такою багатою і недоціненою українською творчістю" і більше уже не напише ніодної критики про наше мистецтво! Прошу уявити собі, що якийсь критик цікавиться польською або французькою літературою і нараз закинули йому „іґноранцію", як це буває у полеміці дуже часто. Сама п-ні Кіліян-Станіславська як мистецький критик нераз мусить мистцям закидувати ріжні хиби та недостачі і повинна б звикнути до того, що тих, які самі критикують, критикують теж інші. Тимчасом у даному випадку маємо до діла з вражливістю зовсім небувалою. Зацікавлення п-ні К.-Станіславської нашим мистецтвом було дуже поверховне, коли одна критика її особи вистарчає їй до заяви, що від нині перестає зовсім цікавитись тим, чим цікавилась. Неповажний жест переніжненої вражливости і політична демонстрація в царині мистецької критики!

В усякому разі, незалежно зовсім від таких чи інших практичних висновків п-ні Станіславської, можемо запевнити її, що ніхто її не хотів ображувати, ані тим більше вести проти неї „наґінку"! Колиж навіть п-ні Станіславська ображена — то хай вона має жаль до „Діла", а не українського мистецтва: „co ma piernik do wiatraka ?!"

З українського життя у Львові.

ПРОСФОРА КОМІТЕТУ БУДОВИ ЦЕРКВИ СС. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ.

Як минулорічна, так і вчорашня просфора влаштована Комітетом будови церкви СС. Василіянок у Львові в монастирі при вул. Потоцького, стягнула масу громадян не тільки з того передмістя, але також з інших частин міста. При гарно прибраних столах засіли поруч себе найвизначніші представники духовенства, наших установ і преси, інтеліґенти, міщани й робітники в числі кількох соток, щоби провести кілька годин на дружній розмові і натішитися видом моделю величавої церкви, посвячення фундаментів якої має відбутися вже в цьому році з весною.

Перед і в часі просфори відспівав хор семинаристок під управою п. Гладилович низку колядок і щедрівок, а п-а Скварківна рецитувала вірш Б. Лепкого (був рішуче за довгий на таке свято). Крім того п. Е. Цимбалістий відспівав гарним тенорових голосом „Огні горять" та „Ave Maria" в супроводі фортепяну й фісгармонії.

Просфору посвятив Преосв. Н. Будка, що виголосив при цьому гарну промову, яку закінчив побажаннями для Комітету, аби діло будови міг довести якнайскорше до щасливого кінця. А потім промовляли: голова „Рідної Школи" проф. Іван Галущинський, о. крил. Дзерович як голова Комітету, о. прал. Куницький та о. д-р Застирець. Підчас того п-і Лицинякова обійшла всі столи з тацою, збираючи жертви на будову церкви.

Свято просфори закінчилося многоліттєм для жертводавців і всіх тих, що працюють для тої справи. При виході оглядали ще присутні модель майбутньої церкви і призначені для жертводавців образи, даровані на ту ціль визначними українськими мистцями.

ТРАДИЦІЙНА СПІЛЬНА ПРОСФОРА МІЩ. БРАЦТВА У ЛЬВОВІ.

В год. 12. впол. влаштувало у своїй домівці при вул. Руській 3 традиційну щорічну просфору Міщанське Брацтво. Свято почав посвяченням просфори і патріотичною промовою о. кан. Лопатинський, а тоді голова Т-ва, п. Кривецький, привітав запрошених гостей та розвинув у своїй промові схему праці й завдань Т-ва. За гостинно застеленими столами йшли привіти та співи нар. пісень і колядок. Промовляли: відпоручник Української Парл. Репрезентації й УНДО пос. Великанович, відпоручники „Діла" й „Нового Часу", опісля представник Нар. Орґ. м. Львова д-р Марітчак, о. прал. Куницький, п. Гевак й ін. Промовці відмічували важну ролю Т-ва в житті українського міщанства у Львові та висували імператив піддержки Міщанського Брацтва всім українським громадянством Львова. Серед зібраних витворилася дуже симпатична дружна атмосфера, що напевно підсилить дальший розвій Т-ва.

ДРУГА ПРОСФОРА Т-ВА „ВОЛЯ".

В год. 15-ій другу з черги свою просфору влаштувало молоде а проте незвичайно активне Т-во українських дозорців і домової прислуги „Воля". В домівці Т-ва, що має тепер 700 членів, власну орхестру і три кімнати, годі було просто протиснутись, хоча просфора відбувалася двома турами. За потрійними столами сиділи українські дозорці й дозорчині зі своїм виділом з головою п. Козіцьким на чолі. Серед них сиділи теж гості та представники установ і преси. Просфору посвятив о. прал. Куниць[illegible]

кий, що й привітав усіх на салі, та вказував, яка велика роля призначена Т-ву „Воля" в житті українців Львова. Серед колядп, які співали присутні і грала оркестра, чергувалися промови: ред. А Курдидика („Діло" й „Неділя"), д р Марітчак (Орг. Українців м. Львова), відпоручника „Нового Часу", дир. Таранька („Просвіта"), голови Т-ва Козіцького, що передав від т-ва привіт Ексц. Митр. Шептицькому й ін. На салі був такий щирий і сердечний настрій, що просто з жалем покидали гості домівку цього поновартного й одного з найкращих наших Т-в, бо друга тура просфори і тов. забави протягнули цю просфору пізно поза північ.

ПРОСФОРА НА СТАРІМ ЗНЕСІННІ.

Невеликий, як на цю оселю, але ідейний і активний гурт старознесінчан, що з о. Харинюю й п. Куртяком проводять в себе всю організаційну роботу, влаштував тогож дня в год. 5. в домівці чит. „Просвіти" і для членів старознесінських установ спільну просфору, на яку прибули еп. Будка, відпоручники „Діла" (ред. А. Курдидик). „Просвіти-Матері" (п. М Дуцкий), Орг. Українців м. Львова (п. Добрянський) й ін. І тут серед яких 120 осіб, що засіли за святочний стіл, панувала щира одна душа, обмірковувались пляни над дальшою працею Т-ва Старого Знесіння та співалися колядки, перетикані промовами еп. Будки, ідейного організатора того передмістя о. Харини й інших делегатів. Правдивою прикрасою тієї просфори був хор з Нового Знесіння, що казав своїм добрим співом забути гостям про пізну годину і справді звеличав те свято Старознесінчан, що повинно їх у свою чергу підбадьорити й заохотити до дальших здобутків й успіхів.

СПІЛЬНА ПРОСФОРА ВСІХ ТОВАРИСТВ ЖОВКІВСЬКОГО.

В тій самій годині в кімнатах при вул. Гальоновій ч. 3. відбувалася просфора, яку влаштували спільно всі українські товариства жовківського передмістя. Почало її посвячення просфори, до якого станув о. сов. і парох св. Пятниць Туркевич в асисті о. Каштанюка й о. Ловчини. До згуртованих й обєднаних в одну родину за столами громадян жовківського передмістя промовляли поміж колядками хору й ревелерсів, о. сов. Туркевич, о. Каштанюк, о. Ловчина, д-р Боцюрків, ред. Шавяк, п. Микитович, п-і Олесницька й п-і Туркевичівна, заступаючи і місцеві і центральні установи. Милою несподіванкою просфори була деклямація малої учениці Кульчицької та збірка на салі, що дала 16 зол. на „Рідну Школу" й 11 зол. на дожививання бідних дітей, якими щиро займається на жовківськім, спеціяльно біднім передмісті, п-ні Лідія Туркевичівна. Сердечна атмосфера тримала громадян жовківського, яких було до 250, до пізна в домівці, не тільки на колядах й забавах, але й на нарадах й проєктах про дальшу розбудову українського життя на цьому передмісті.

ПРОСФОРА НА СТРИЙСЬКІМ.

Тогож дня відбувалася ще й просфора, влаштована кружком „Рідної Школи" на Стрийськім передм. для членів і гостей, але про неї, за браком місця, завтра.

З листів до Редакції.

НЕ ДЛЯ ПОЛЕМІКИ.

Прошу не відмовити помістити в „Ділі" кілька уваг:

У львівському „Віснику" за листопад 1933 року поміщена критично-полемічна стаття п. М. Л. під назвою „З пресового фільму" в якій, між іншим, звернено увагу й на мою скромну особу. Тому, що тільки в останніх днях довелося мені докладніше перечитати листопадове число „Вістника", мій відгук на згадану статтю є дещо запізнений.

Критикуючи часопис „За Україну" взагалі і спеціяльно деяких авторів, що їх статті поміщені в ч. 1—2 того часопису, п. М. Л. на доказ мінливости їх поглядів наводить подані п. О. Наріжним уривки із статтей в „За Україну" поруч із уривками із статтей, які дотичні автори писали перед 10—13 роками. Він додає до того ще й власні свої досліди в цьому напрямі та кінець-кінців висловлює свої міркування й оцінку, зовсім неприхильні як для редакції часопису „За Україну", так і для декого із співробітників. До категорії несимпатичних п. М. Л. авторів належу і я, бож він зачисляє мене до „вчорашніх тихих симпатиків більшовизму", а то за мою діяльність в 1919 році, коли я був представником УНР на Угорщині та ніби „рівночасно провадив (на спілку з Винниченком) переговори з диктатором Бельою Куном... в цілі запровадження Української Радянської Республики". При тому п. М. Л. покликується на мої спомини, вказуючи навіть сторінки, де я нібито сам стверджую, що інкримінований мені вчинок дійсно мав місце.

Не можна, розуміється, відмовити п. М. Л. критики, висловлених кимнебудь поглядів чи чиєїнебудь поведінки, але можна від нього вимагати, щоб був обективний та совісно оперував матеріялами.

Я далекий від наміру боронити всю свою минулу діяльність, в тому й свою діяльність в характері представника УНР на Угорщині. Більше того, я охоче признаю доведені мені мої хиби в минулому. Визначніші від мене діячі українського національно-визвольного руху помилялись і робили помилки, тож не диво, що й звичайні люди прогрішались. Взяти, напр., хочаби Михайла Драгоманова, якого так гостро критикується у тому таки „Вістнику". А щоб не ходити далеко за прикладами, дозволю собі згадати, що й редактор та співробітники самого „Вістника" не все так оцінювали явища, як їх вони оцінюють тепер. Напр., редактор „Вістника" був колись ворогом націоналізму, а тепер є його апостолом. А серед співробітників „Вістника" напевне знайдуться люди, які перед 14—15 роками щиро й віддано боролись за УНР, з усіми її державно-конституційними особливостями чи хибами (верховна влада в особі Директорії або її Голови, Трудовий Конґрес і ін.), але тепер ці самі люди не тільки вже не є більше прихильниками УНР, але взагалі далеко відійшли від републиканської ідеольогії. Дехто знову за яких 20 останніх років еволюціонував в іншому напрямі: від російсько-царистського патріотизму до українського народницького соціялізму. Tempora mutantur...

Булоб з мого боку великою відвагою, колиб я хотів твердити, що перед 15 роками я бездоганно провадив свою діяльність в характері українського дипльоматичного представника. І це тим більше, що в обставинах, які створились після заведення совітського режіму в Угорщині, з трудом виконували свої завдання навіть европейські дипльомати, що за ними стояли великі держави й що своїм досвідом, хистом і підготовкою були без порівнання вище за українських дипльоматів, в тому числі й за мене грішного.

Коли п. М. Л. зробив мені таку честь, що перечитав мої спомини, то перед 182-ою сторінкою IV. частини, на яку він покликується і де наведено текст умови Винниченка, мусів він читати також стор. 173 і слід., де я пишу про те, що таке саме привело мене до комісаря Куна Бели і в якій ролі я брав участь у переговорах Винниченка з угорською радянською владою. Моєю головною метою в той час було добитись припинення військових акцій з боку червоної Москви проти України. Для цього треба було спонукати тодішню радянську владу в Угорщині зробити зі свого боку натиск на Москву і взагалі треба було постійно активізувати інтерес тої влади до української проблеми. Переговори В. Винниченка в тій моїй акції мали характер і значіння тільки епізоду, а брав я участь в них в ролі обсерватора (іноді корегуючи поведінку переговорюючих), бо я мусів бути в курсі тої справи. Річ очевидна, що в подібних випадках, коли це можливо, краще буває все бачити на власні очі й чути на власні вуха, ніж потім довідуватись про це із чужих переказів. Про своє більше ніж застережливе та навіть і просто неґативне становище супроти більшовизму я пишу зовсім недвозначно в своїх споминах. Та зрештою про мою діяльність в 1919—20 рр. уряд УНР був поінформований, і колиб він бачив у моїх заходах якісь шкідливі для справи чи хочаби підозрілі коншахти з більшовиками, то напевне негайно відкликав би мене зі становища голови дипльоматичної місії в Будапешті. Але п. М. Л., не зважаючи на все те, дає мені таку пораду: коли я писав у „За Україну" про визначних українських діячів, які потяглись у московське більшовицьке багно, то мусів був додати: „із нихже перший єсм аз". Я вже писав у своїх споминах (част. IV, ст. 289) що ще в 1920 році варшавська „Жечпосполіта" провокаційно написала про мої більшовицькі симпатії. В 1933 р. про це знов надумався написати львівський „Вістник". Обективно не було й нема для того ніякої підстави, але, очевидно, це є задоволення чисто субективної потреби. Тому й пишеться про це так легко...

Спосіб писання п. М. Л. та його, як мені здається, вмисно-грубий тон виразів звільняють від обовязку з ним полемізувати. Я можу хіба сказати: feci, quod potui — faciant meliora potentes!...

Прага, 3. січня 1934 р.

Д-р М. Ґалаґан.

Відчинення вистави Льва Ґеца.

Дня 4-го п. м. відчинила „Асоціяція Українських Незалежних Мистців" у салях Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка збірну виставу Льва Ґеца. Вистава почалась вступним словом І. Іванця, що дав загальну характеристику творчости мистця. Кількадесять осіб, що звичайно відвідують наші малярські вистави зібрались і цього дня. Всеж таки публики було менше, ніж можна було сподіватись. Пояснити це треба тим, що в тому самому часі було кілька інших імпрез, як нпр. просфора у Міщанському Брацтві, лещатарські змагання тощо.

Вистава робить дуже красне враження; зібрані на ній усі важніші праці Льва Ґеца, більш 200 так, що виповнили вони чотири салі, призначені звичайно на загальні збірні вистави. Поруч краєвидів і символічних композицій, маємо тут дереворити, рисунки та нариси з війни. Всі образи Л. Ґеца роблять дуже приємне враження на глядача, що без складних пояснень хоче все розуміти. Навіть символічні образи дають змогу зорієнтуватися у провідній їх думці. Л. Ґец визначається незвичайною совісністю і його всі праці викінчені до найменших подробиць. Оця риса робить його між іншим доступним і для лаїків. Крім цього має він багато краєвидів, якими кожний із нас з приємністю прикрасив би стіни своєї хати.

Зі сойму і сенату.

ВАРШАВА, 5. 2. ПАТ. На сьогоднішньому засіданні сойму зголосив перед буджетовим рефератом посла Медзінського пос. Темпка наглий внесок від усієї польської опозиції проти конституції, як нелеґально ухваленої. Внесок перепав. Пос. Медзінський обговорював проєкт буджету, що має бути на 280 міл. зол менший від минулорічного.

ВАРШАВА 5. 2. ПАТ. На сенатській комісії закордонних справ виголосив мін. зак. справ Бек експозе про теперішню закордонну політику Польщі, в якім ствердив, що Польща в останньому році зміцнила своє політичне положення в Европі та забезпечила собі тривкі підвалини під добрі взаємини з Росією й Німеччиною. На думку мін. Бека є покищо нескристалізоване відношення Польщі до Союзу Народів і конференції для розброєнь, але в цьому напрямі вона дожидає вияснень і конкретних проєктів інших держав.

КОМУНІСТИ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, 5. II. ПАТ. Поліційний комунікат подає до відома, що в липні ц. р. арештовано в Кобе і Гакодате 476 комуністів, серед них 45 жінок. Тепер 48 з тих арештованих поставлено вже перед суд. Досі про це не дозволялося пресі публікувати будьяких вісток.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ.

Вже сьогодні можна оглядати уфундовані українськими установами нагороди на конкурс Перших Студентських Великих Вечерниць під гаслом „Студентство Рідній Школі". Нагороди виставлені за вітриною книгарні Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка — Ринок 10.

Новинки

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16, II. пов. Тел. 54-46.**

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол.** 52440-100

— **Перше укр. фризієрське заведення для Пань і Панів у власній управі Теодора Кутковського, Львів, вул. Бляхарська 11., філія для Пань Площа Марійська 4. Тел. 106.88.** 3—5

— **Папучі — пантофлі — берлячі — фільцові** чоботи поручає і виконує робітня „ІБІС" вул. Собеського 9 (давніше Вроновська). 22/33 10-?

— **До Впов. Передплатників „Діла".** Адміністрація „Діла" починає друк нових адрес для передплатників, тому просить усіх, що мають якісь бажання щодо поправки своїх адрес, повідомити про це Адміністрацію негайно. ?

— **Замісць повідомлень** усім знайомим про наше вінчання, що відбулося в Озерянах дня 23. I. 1934. складаємо на Рідну Школу зол. 40. — Микола та Марія, Емілія з Вальницьких Гірняки.

— **На волю.** На днях вийшов на волю, відбувши кару 4-літньої вязниці з присуду за участь у плянованому замаху на Сх. Торги, Мих. Терещук. — Ярослав Петрів вийшов після двох місяців із львівської вязниці. (—)

— **Буде амнестія?** Як повідомляють з Варшави, мін. судівництва почало збирати матеріяли дотично ріжних родів вязнів, з чого деякі кола здогадуються, що амнестія з нагоди нової конституції буде врешті оголошена. Мають бути даровані теж кари за проволоку у сплаті податків.

— **Гуцули на лещатарському курсі.** Окружний уряд фізичного виховання зорганізував від 2—4. лютого обіздові лещатарські курси та курси виробу лещат у ріжних місцевостях, м. і. в Жабю, Шибеному, Явірнику, Устеріках. У кождій з тих місцевостей вишколять по около 10 столярів, разом сто і около 200 гуцулів вивчать їздити на лещатах.

— **Фальшування харчевих продуктів.** Міське заведення, що досліджує харчеві продукти, переволо в січні ц. р. 1.357 аналіз наслідком 146 справ спрямовано на судову дорогу. На 530 проб молока 23 виказали долаток води, що доходив до 28 прц. На 213 проб масла 63 були фальшовані маргарином. Мід був часто фальшований бульбяним сиропом. М. і. придержано двох селян, що приїхали до Львова зпід Варшави і продавали мід з домішкою бульбяного сиропу.

— **Втікають від закінниць.** Поліцай, що робив над раном службу на вул. Л. Сапєги, побачив, що крізь мур, який окружує заведення св. Тереси, вискочила якась дівчина, зібрала річи, які хтось за нею викинув на вулицю і втікла. За хвилину перелізла крізь мур друга дівчина, яку поліцай придержав. Показалося, що це вихованиці в домі поправи св. Тереси, перша Ванда Зембович, друга Ядвига Мачишин, обі 14-літні. Запитана, чому втікають, відповіла, що не могли видержати строгої поведінки закінниць з вихованицями. Справою занялася поліція.

— **Ювилей Глінки.** Відомий провідник і визначний діяч Словаччини, о. прал. Андрій Глінка святкуватиме ц. р. своє 70-ліття. Словаки готовляться врочисто святкувати ці роковини уродин свого невтомного від 40 літ боєвика за народні права. Для цього по містах і селах організуються окремі комітети, але крім загальних маніфестацій задумують словаки закріпити память про о. Андрія Глінку будовою окремої святині в Ружомберку, де о. Глінка є душпастирем і до якої він сам дав колись ініціятиву. Тієї святині з огляду на важкі крізові часи не могли будувати. Цей храм має бути на віки свідоцтвом великої любови і вдячности, яку придбав собі серед земляків о. Глінка безупинною працею всього свого життя.

За фільмовими кулісами.

ФІЛЬМА „МАТА ГАРІ" ПЕРЕД СУДОМ.

Брати славної шпигунки Мати Гарі виступили з позвом проти фірми „C. A. Compagnie d'Exploatation Tuschinski" за те, що вона представила сестру як убійницю у фільмі „Мата Гарі". Фільма розказує про життя тої світової слави шпигунки, що прикинувшись танцюристкою, була чільним німецьким шпигуном.

Мата Гарі задурює в собі славного московського поручника-летуна Розанова. Тоді як Розанов находиться на стрічі з нею, її спільники фотографують важні військові папери, що їх мав він у свому мешканні, а про які шпигунка вспіла була дізнатися. Але любився в ній також її спільник, російський військовий аташе, генерал Шубін. Він зміркував, що Маті Гарі більше залежить на особі молодого поручника, ніж на військових документах і з заздра повідомляє французький уряд про її властиву ролю. В моменті, коли має подати до відома й навище Розанова, Мата Гарі вистрілом з револьверу вбиває Шубіна, рятуючи поручника.

Такий зміст фільми. Та брати доказують, що сестра ніколи не вбила Шубіна й домагаються від суду, щоби він боронив чести Мати Гарі. Процес, що відбувся недавно в Роттердамі, відкалив скаргу. Суд не взяв на увагу домагання, подаючи в мотивах присуду, що Мату Гарі завсіди вважала публична опінія знаною з гуляцього життя екзот. танцюристкою. Крім цього її шпигунська праця проти Франції, в якої межах вона мешкала, причинилася до смерти богатьох вояків, внаслідок чого поставили її перед польовий суд і розстріляли. Домагання братів тим більше безпідставні, що фільма подекуди навіть звеличує постать Мати Гарі, коли звернути увагу на сильно підчеркнені моменти любови й посвяти для Розанова, в доказ чого вона не вагається для його ратунку навіть вбити людину. Якби були сфільмували її життя докладніше, тоді були би вийшли на денне світло найчорніші події з її „діяльности" і шойно тоді її слава була би потерпіла.

НАЙПОПЛАТНІШІ ФІЛЬМИ.

Гостра криза не минула і власників фільмових підприємств. Наслідки кризи відчувають виробництва дуже сильно, а голівудські продуценти з зітханням згадують старі часи й припадки, коли випродуковані фільми приносили казкові суми чистого доходу.

Старі кіномани певно тямлять першу довгометражову фільму „Рідзво народу" з 1915 р., що добула досі непобитий рекорд у тій ділянці, бо принесла 80 міліонів золотих чистого доходу. Незабутній „Бен-Гур" оплатився виробництву Метро-Гольдвін-Меєр назвиж 40 міл. золотих, а „Велика Парада" дала приблизно ту саму суму чистого зиску.

Близько 40 міл. золотих принесли фільми: „Демон моря" з небіщиком Мільтоном Сільсом, Чаплінова трагікомедія „Горячка золота", „Чотирьох Їздців Апокаліпси" з бл. п. Рудольфом Валентіном, і „Злодій з Багдаду", чудова східня казка з Даглясом Фербенксом. Всі ті фільми мали справді непересічну вартість і були гідні якнайбільшого успіху.

Серед звуковиків вибився „Співочий блазень", що не є зрештою дивним явищем, коли зважити, що це була перша звукова фільма, яка дала публиці зовсім щось нове: звук і голос (Ал. Джольсона), й тому заслужено заробили на ній брати Варнер 32 міліони золотих. В числі касових звуковиків згадують м. і. „Світла великого міста" — архитвір Чарлі Чапліна, що приніс 30 міл. зол., дві оперетки Ернеста Любіча з Морісом Шевалє: „Парада кохання" й „Веселий поручник", — обі по 20 міл. „Моє Сонечко" — американська мельодійна фільма з Джанітою Гейнор і Чарлем Фарелем (18 міл.), перший звуковик Гарольда Льойда „Розкішні небезпеки" (14 міл.) та вкінці несамовита фільма „Франкенштайн", яка завдяки прибільшеній реклямі принесла 8 міл. чистого доходу. Досі поза Шедзаковою фільмою п. з. „Кінг Конг" не було такої фільми, що вдоволилаб зовсім продуцентів.

ЛЮДИ, ЩО ТОРГУЮТЬ СВОЇМИ ПІДПИСАМИ

Добути підпис славного фільмового актора — це зовсім нелегка справа. Такий автограф треба просто... купити. Деякі славні зірки назначили навіть тарифи за свої підписи. Найдорожче коштує підпис Мей Вест, Марлени Дітріх і Грети Гарбо, бо за них треба дати по 25 долярів. За підпис Рудольфа Валентіно заплатили недавно 75 долярів. Менше вже дорожить своїм підписом Моріс Шевалє, бо беручи за нього 20 долярів, призначує ті гроші на добродійні цілі. Фредерік Марч, Джон Берімор, Геребер Маршал, Чарльз Ляфтон і Норма Шірер підписують за 17 долярів. За 15 долярів можна дістати підпис Дженіти Гейнор і Марії Дреслер. Щасливі люди!...

— **Злочинець з кулею в голові.** Вояк Маньковський, що вбив і ограбив свою мачуху при вул. Святохресній у Львові, не стане перед наглим судом, як це йому належалося. Стверджено, що перед кількома роками Маньковський пробував відобрати собі життя і впакував собі в голову револьверову кулю, яка досі залишилася в його черепі. Рентґенове просвітлення виказало в мозку сліди дороги, якою йшла куля, та саму кулю, що залишилася біля кости по другім боці черепа. Без огляду на таку рану самовбивник подужав і з кулею в голові служив при війську, не говорячи про це нікому. Точну що нарушення мозку кулею мусіло відбитися на психічному стані та відповідальности Маньковського, справу вбивства при вул. Святохресній буде розглядати звичайний суд.

— **За провину з 97 §.** Перед судом присяжних при вул. Баторого відбудеться в пятницю 9. ц. м. розправа проти інж. Вас. Гузія з Любичі Королівської, пов. Рава Руська, який відповідатиме за свою публичну промову в день нац. жалоби 29. X. 1933 р. Підсудного боронитиме пос. д-р Ст. Біляк. (—)

— **Львівська хроніка.** Возного скарбового уряду у Львові Базровіча арештували за крадіж 25 тисяч зол., які він зібрав від податковців. — Вищого службовця львівського магістрату, директора магістратських чиншових домів Рибака присудили за крадіж публичних грошей на 1 і пів року тюрми і 5 літ позбавлення прав. — У фабриках чоколяди „Газет", „Ядзя" і „Бранка" та у фабриці пап. виробів „Папетерія" застрайкували робітники. — На стриху одного дому при вул. Зигмунтівській знайшли в бляшанім горшку трупа немовляти, наслідком чого арештовано служницю з того дому Єлисавету Маркевич під замітом душогубства. — В костелі Марії Сніжної і кост. Преч. Остробрамської у Львові змилили дві безробітні, що кілька днів не мали нічого в устах. — Студентка Фелерівна потовкласа підчас їзди на лещатах так, що мусіли її відвезти до шпиталю. — Якийсь невідомий тип пробув на забаві в Народнім Домі нежем важко Ст. Кошулянського зі Знесіння. — В парку Кілінського найшов доглядач Сх. Торгів пакунок з порубаним людським трупом. Поліція веде слідство.

— **Краєва хроніка.** Мин. року здало матуру в Польщі 9463 абітурієнтів і 5572 абітурієнток. З того на львівське воєв. припадалоб 2426, станиславівське 609, тернопільське 556. — На тлі особистих порахунків Петро Дух застрілив із револьвера Петра Тимчишина з Лопушни (пов. Бібрка). — У копальні „Льокарно" в Тустановичах згоріла кітлівня, кузня, копальняне знаряддя і т. д. Пожежу спричинив некваліфікований робітник.

— **Урухомлення тартаків.** В повітах бобрецькім, жидачівськім і рогатинськім урухомлено тартаки. Наслідком того багато безробітних знайшло працю.

— **Сама підписала.** Анастазія Чмелева з Дитятина (пов. Рогатин) позичила Анні Лісікевич, що живе при вул. Львівських Дітей 19. у Львові, 124 зол. Коли Чмелева приїхала до Львова, Лісікевичева сказала підписати їй папір, на якім стверджує, що не має до Лісікевичевої ніяких претенсій. Коли підписала, Лісікевичева побила її та викинула з хати.

— **За грабіж у 1920 році.** Франц Зьобровський ще в 1920 р. на дорозі між Германівкою та Сапоговом (пов. Борщів) побив Василя Стефанова та забрав йому коні й упряж, а віз оставив. Коні продав в Озерянах. Поліція Зьобровського тоді арештувала, він признався до вини, та після 9 місяців утік із вязниці до СРСР. Із СРСР, де сидів і в більшовицькій тюрмі, утік назад до Польщі. Тут його арештували та віддали до суду. Оповідає, що до 1929 р. було ще добре на Україні, тепер там голод, люди вимирають, села безлюдні. Суд засудив Зьобровського на 4 роки зі зарахуванням слідчого арешту.

— **Шайка паліїв.** В місцевости Бан на пруськім Поморі арештовано шайку паліїв числом 12. Щоби надати пожежам політичного і терористичного підкладу, шайка підпалювала в такі дні, як уродини Гітлера, свято праці і т. п. Власники домів і інших недвижимостей платили шайці 20 до 100 марок за підпал. Арештовано 63 особи, що спричинили поверх 100 пожеж. Жертвою вогню впало 263 недвижимостей.

— **Реколекції з руханковими вправами.** Німецький католицький письменник Роман Гвардіні видав недавно цікаву книжку п. з. „Воля і правда". Є це серія реколекційних вправ, поставлених непрактикованим досі способом. Вони лучать духовні вправи з руханкою. Отже день розпочинається руханкою, а крім того цілий день практикується від часу до часу зразкове віддихання та ріжні руханкові вправи. Слід зазначити, що Гвардіні не тільки дораджує теоретично ті вправи, але й сам виконує їх практично з великим успіхом підчас реколекцій на замку Ротенфельс.

— **16 нових французьких міліонерів.** Від минулого тижня Франція має 16 нових міліонерів завдяки державній льотерії. Це виграні за 1933 р. На новий рік система державної льотерії буде сильно змінена. Замісць пять тягнень буде тільки чотири. Це уступка для власників таких ріжних підприємств як театри, кіна, каварні та кабарети, куди публика ходить менше, витрачуючись на льоси. Льос коштує 100 фр. і пересічний француз перед тягненням стримується вже від інших витрат у надії, що виграє на льотерії.

— **Випадок у Монте Карльо.** Цими днями гості у салі гри в Монте Карльо були свідками небуденної сцени. Підчас гри, коли рулетка кружляла як звичайно, один із крупієрів нежданно попав у приступ божевілля. З диким сміхом зірвався з крісла і почав розкидати жетони по 100, 500 і 1000 фр. Заки ще інспектори, що стежать за порядком на салі, встигли стримати його, божевільний розкинув жетонів на 200 тисяч франків. Дами у балевих сукнях і мужчини у фраках кидались на землю і розривали між собою гроші. Тільки незначну частину із розкинених грошей управа касина могла врятувати. Був це найщасливіший день для грачів. Неодин, що не міг виграти на столі, виграв під столом.

— **Досмертне кохання.** У Грацу згинули минулого тижня цікавою смертю двоє старушків в один день, в який минало якраз 50 літ від їх шлюбу. Того дня 75-літній Мартин Клінгер пішов до лічниці відвідати свою дружину, яку мали оперувати. Підчас цього, як його довголітню товаришку життя оперували, Клінгер ходив нервово по коридорі. Серед цього нечайно поховзнувся, вдарив головою об камінну долівку і вмер. В томуж самому моменті його 73-літня дружина заснула під ножем хірурга на віки. (—)

— **Найдорожчий часопис.** Інститут ім. Маркса-Леніна в Москві купив для своїх збірок за 2 мil. зол. один з 4 примірників англійського часопису „Таймсу" з 1789 р., які проіснували досі. „Таймс" почав виходити в 1785 р., в 1788 р. дістав свою сьогоднішню назву і від 1922 р. був його власником льорд Норткліф. Тепер належить він до родин Рочліфів й Асторів. Ціна, яку московський інститут заплатив за примірник „Таймсу" з 18 в. — це найдорожча ціна, до якої дійшов будьколи щоденник. (—)

— **Прокуратор і 10 пар підметок.** „Пролетарська Правда" ч. 34 з п. р. повідомляє, що ГПУ арештувало київського прокуратора Жарича під замітом хабарництва. Так м. і. мав Жарич дістати за припинення слідства проти дир. 1-ої штампувальної фабрики, Клімовіча, 10 пар шкіряних підметок (золь), від якогось шофера пару жіночих туфель та мужеські черевики, ще від когось — напої. Це, що прокуратор брав хабарі і то які — доказує, що і в урядничих сферах Совітів біда і то небудьяка. (—)

— **150.000 долярів на планетаріюм.** Промисловець Карло Гайдн з Ню Йорку, дарував 150.000 дол. на будову наміченого планетаріюму в Ню Йорку. З цього фонду має бути закуплене ціле вирядження планетаріюму, отже небесний звід зі всіми констеляціями зір та планет. Дарунок переслав Гайнд до американського музею природної історії з повідомленням, що робить цей дарунок в тім переконанні, що планетаріюм причиниться до скріплення релігійних почувань серед молоді, яка буде оглядати незнані світи зблизька. На будову планетаріюму в Ню Йорку запевнена позичка з Відбудовчої Фінансової Корпорації у висоті 650.000, отже цілий плян є близький здійснення. Роботи для будови розпочинаються вже незабаром і є надія, що планетаріюм буде віддане до прилюдного вжитку на весну 1935 року.

— **Ще один спосіб лікування ревматизму.** Директор севастопільського інституту фіз. метод лікування проф. Щербак опрацював нову методу лікування ревматизму. Лікувальне болото заступає звичайною огрітою глиною. Таке лікування дало добрі висліди. Практичне значіння того винаходу, по словам більшовицької преси, велике, бо вможливлює лікувати ревматизм усюди, а не лише в болотяних купелях. Про новий цей спосіб лікування говоритимуть на IV. міжнародному протиревматичному конгресі.

—В Америці не буде дітей за 35 літ. Д-р О. Е. Бейкер, старший економіст з департаменту рільництва Зл. Держав, передбачує, що в 1970 році в Америці не буде цілком дітей, коли дальше буде йти вилюднювання Америки таким темпом, як тепер. Таку заяву зложив д-р Бейкер в університеті Мериленд в часі лекції „Як уживати землі для добробуту людности". Він виказав статистикою, що в стейтах Нової Англії та в стейті нюйорськім лише фармерські околиці виказують надвишку новонароджених дітей над числом померших останніми літами. Коли так дальше буде йти, то за 25 літ число народин зрівняється з числом смертних випадків, а опісля вже число населення буде впадати. Торік було на 600.000 народин менше ніж в 1921 р. Як причину цього явища д-р Бейкер подає завелику концентрацію населення в промислових середовищах. Щоби цьому зарадити, треба розселити людей по сільських округах. Він сам зачинає реформу від себе і переноситься з дистрикту коломбійського, в якому лежить місто Вашингтон, до передміської оселі Сенді Спрінг.

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „КАТЕРИНА ВЕЛИКА".

Це одна з великих історичних фільм, творених не лише при величезному накладі коштів, але й при співпраці наукових сил та найкращих артистичних величин. Фільма походить з німецько-англійсько-американської продукції: Елізабет Бергнер як у титуловій ролі й Ал. Корда та Чіннер як режисери — це імена, які не відвиваються під „шмірами". Постать Катерини Вел. дещо видеалізована, подібно як у великій монографії польсько-французького історика Валішевського, що дістала першу нагороду Французької Академії. Сама фільма є теж радше монографічним фрагментом, ніж драмою. Історично — нема ніодного яскравого фальшу. М. ін. — чудово зображена змішка вибагливого люксусу й примітивного хамства на царському дворі Елисавети. Петра й Катерини. Фільма має високу мистецьку вартість і належить до тих, які довго остають у памяті.

Прегарною є теж колірова ґротеска про приготування св. Миколая до подорожі на землю, до чемних дітей.

Зате нещастям програми є поверх 1-годинний „наддаток": якесь кримінальне драмило польської продукції, яке і кафрів довелоб до розпуки. Наприкінці фільми вся саля свище, тупає і кричить „досить", але це не зворушує оператора й власника кіна, який мабуть хоче публиці доказати свій патріотизм тому, що єврейські орґанізації оголосили бойкот кіна за висвітлювання нібн німецьких фільм. Та тактика дирекції кіна зовсім фальшива, бо в наслідку кіно втратить обі частини публики!..

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Пакти неаґресії.

Багато тепер галасу з пактами. І цей робить і той робить і тамтой думає робити. Ріжні політики ріжно про це говорять. Одні кажуть, що це страх перед війною, другі, що це змучення крізою, треті те, четверті тамте, а я кажу, що це право серії. Випадки йдуть серіями: як валяться камениці, то одна за одною, потім приходять повені, залізничі катастрофи, смерти великих людей і т. п. Навіть передпотопові потвори, навіть ошуства.

Зачнеться з маленького, а розростається до небувалих розмірів.

Завалиться, наприклад стара рудера в Куликові, за нею новіша в Бродах, зовсім добра у Львові, а за тим: новіська у Празі, Берліні, аж докотиться серія до Америки і переверне нюйорський хмародер.

Стукне один порожний ваґон до другого на львівськім двірці, виломить дві дошки і на тім кінчиться біда, але зачинається серія: коло Варшави вже найде тягарівка на паротяг, коло Праги особівка на тягарівку, а коло Парижа поспішний на поспішний.

Появиться на одному озерці потвора, мала і хирлява, то зараз появляються на озерищах, морях, а навіть у наших горах страшні потвори, що можуть на пів милі хвостом вола притягнути.

Зробить якийсь Рибаков малу „неправильність" у львівськім маґістраті, право серії видвигне більшу у Варшаві, чи по інших столицях, а скінчить (хоч це ще непевне!) у Парижі на Ставіськім. Почалося від кількох тисяч, а кінчиться на кількасот міліонах.

Тому й пакти неаґресії уважаю за серійні випадки, які можуть довго ще тревати і скінчитися загально світовим замиренням... до часу найближчої війни.

Серійні випадки трапляються завжди непередвиджено і те саме є з пактами. Ще вчора гранична сторожа обгризала граничні стовпи сусідньої держави, ще вчора відповідальний міністр був кретин, блазень, а то й злочинець — нараз пакт неаґресії і вже він розумний, поважний, чи голубиного серця чоловік.

Вистане два підписи на невеличкім папері, щоби міліони людей почали дивитися правдивими очима, чи примикати очі на правду.

Здибаю недавно свого старого знайомого. політика пана Миколая. В ночі падав сніг і він виповз на вулицю зробити перед каменицею порядок.

— Добрийдень, пане Миколо.

— Дай Боже здоровля. Пан до редакції?

— Не дуже. Йду десь пару ґрейцарів роздобути.

— То, видно, ще на тиждень маєте.

— Чому?

— Бо нині роздобути з пять золотих, то треба з тиждень походити.

— Правда. Але не гнівімся. Буде й біді кінець. От зачалися пакти, буде мир, співпраця, праця, співпраця, загалом краще життя.

Пан Миколай покрутив головою.

— Не знаю, як там наші чубки про те говорять, але я, така собі долішня гилячка, інакше думаю.

— Якжеж ви?

— Я так беру, як то часом між хлопцями на селі. Видиться мені, що я вже раз панові розповідав за своє село. Був у нас парубок, Грицько називався, силач великий і до бійки мав рух. От я як вернувся з войска, то заключив з ним пакт неаґресії. Ні ти мене, значить — ні я тебе. Але він зачав собі дуже розбирати, то я заключив ще з одним пакт і ми вдвійку так того Грицька зіпрали, що зуби на дорозі погубив.

— До чогож ви то?

— Ніби до того, що пакт неаґресії може бути на два боки. Ви кажете співпраця, а я міркую, що комусь можуть кости тріщати. Чи то буде француз, чи німець, чи москаль — не моя річ.

Галактіон Чіпка.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Михайло Федик, б. сотник УГА, помер на Соловках дня 1. І. 1934 р. Покійний уродився 8. березня 1890 р. у Кліцку коло Комарна. Його родичі-селяни, розуміючи вагу освіти, віддали його до української ґімназії у Львові, де в 1911 р. здав матуру. По однорічній військовій службі вступив на фільософічний факультет львівського університету. В часі університетських студій був діяльним членом „Бандуриста", бо мав прегарний тенеровий голос. В часі загальної мобілізації (у 1914 р.) покликали його до війська. У війні був на російському фронті у 89 п. піхоти в ролі поручника. Був тричі ранений і мав три відзначення. Перший листопад 1918 року застав його у Ряшеві. Зараз по перевороті вступив до Української Галицької Армії та з крісом у руках стояв на роздорожжі біля Хирова, де завертав українських жовнірів австрійської армії на українські позиції біля Хирова. Весь час повнив службу як сотник на відтинку групи „Хирів". Весною в 1919 році став командантом цієї групи на місце полк. Кравса, який обняв команду VIII. самбірської бриґади. Підчас загального відвороту українських військ перейшов зі своєю групою 20. травня 1919 р. на чеські території. У ЧСР був довший час у таборі інтернованих зі своєю групою, а потім скінчив студії у Празі і в 1925 р. виїхав окружною дорогою через Грецію на Україну, щоби — як казав — „бідувати і терпіти разом зі своїм народом". На Україні вдалось йому стати ґімназійним професором у чеській кольонії, бо знав добре чеську мову. Але вже в 1930 р. станув перед судом ГПУ за „контрреволюцію", де його засудили на пять літ заслання на Соловки. І там серед тяжких відносин помер, далеко від рідного села й України, котру так любив і котрій був вірний до останньої хвилини свого життя. Вістка про смерть Михайла Федика викличе щирий жаль у всіх, що його знали, зокрема серед передвоєнних членів „Бандуриста". В. И П.

Дописи.

НАДВІРНЯНЩИНА.

З діяльности Т-ва „Луг" у Пнюві. У нас луговиків 26, луговичок 15, невправляючих 30. Загальні збори ми зробили ще 25. І. 1933 р., коли то заснували „Луга" на нових статутах. Головою є Питлюк Михайло с. Петра, заст. голови Іваночко Іван с. Івана. Літом відбувалися у нас сходини з вправами що другий день, зимою сходимося двічі на тиждень. Вправи вміємо покищо тільки мішані. На сходинах читаємо голосно „Вісти з Лугу" і книжки і на таких сходинах буває 20—30 осіб. Тепер у нас робота йде добре і „Луг" тримається твердо. Та початок нашої організації був дуже прикрий. На перших заг. зборах вписалося тільки 6 луговиків та 4 луговички. Все аж гуділо, що ми закладаємо „Луга", бо люди читали всякі нісенітниці по деяких українських газетах та не хотіли до „Луга" й записуватися. Та ми не ставали в роботі, приєднували нових членів, а на Зелені Свята сплели вінець на могилу полеглих та пішли походом до Надвірної. Мимоволі в церковному поході всі люди нашого села стали за „Лугом", так що з нашого села під командою „Луга" стануло до 500 людей. Від того часу до нашого „Луга" почали прихильно ставитися громадяни нашого села. Та все-таки є ще деякі крикуни й баламути, які час до часу крикнуть, що ще щось не в порядку, що „Луг" заложений. Це люди, котрі сидять на печі і звідти викрикують, але самі нічого не роблять. Вони нас не збаламутять.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Освітня праця в Струсові. Струсів у Теребовельщині, — це село, про яке мабуть від кількох літ ніхто ні словечком не згадав. Просвітянський рух, замітний у тому селі за час останніх років тим вартісніший, що в Струсові є до 40 проц. польського населення. Не дивниця, що всякі почини на народньому ґрунті натрапляють там на поважні труднощі. Усеж молодь організується в гуртки, що працюють для піднесення свідомости й національного духа. Найбільшу заслугу в тому напрямі треба признати аматорському театральному гурткові та КАУМ-і. Перший гуртує жадну сцени молодь, що дає народні песи, при чому дохід з вистав іде частинно на уліпшення власної домівки, побільшення бібліотеки, а частинно на „Рідну Школу". Гурток відограв кілька театральних пєс, як „Вифлеємська Ніч", „Діти Агасфера", „Заколот", „Клюб суфражисток" і ін. — КАУМ гуртує молодь з дещо вищою освітою та дає що-тижня реферати, які для селян мають велике значіння. Слід згадати про невтомного працівника на полі „Просвіти" о. Цегельського, якому належиться за його труд і працю гідна похвала. Така праця на національному полі справді загріє найширші круги сільського громадянства і вкаже дорогу до найкращих ідеалів громадянина.

В. М.

Спорт.

КРАЄВІ ЛЕЩАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Краєві лещатарські змагання відбулися в неділю 4. н. м. Участь у них взяли:

УССК — 20 змаг.; КЛК — 13, Дніпро, Винники — 8, Плай — 6, Стріла — 5, УСК, Станиславів — 4, Сокіл Б. — 2, Тризуб і Мета по 1. Висліди змагань такі:

8 км. жінок: 1) Федак (УССК) 54:27. 2) Федусевич (КЛК) 54:44. 3) Маковей (КЛК) 57:22. 4) Сітницька (Стріла) 59:36. 5) Рогожа (КЛК) 60:06. 6) Коренець (Стріла) 62:24. 7) Шухевич (УССК) 63:00. 8) Огліи (С-Б) 64:27. 9) Герасимович (Стріла) 66:11. 10) Галущинська (Стріла) 67:44. 11) Геращак (Стріла).

8 км. юніори: 1) Форович (С-Б) 54:36. 2) Завадський (УСК. Станиславів) 54:52. 3) Чорний (Плай) 55:22.

18 км. мужчин: 1) Рак Р. (УССК) 1:48:39. 2) Слінко (УССК) 1:48:55. 3) Рибачек (УССК) 1:51:14. 4) Хамула (Плай) 1:52:27. 5) Врецьона (КЛК) 1:54:10. 6) Маруняк (УССК) 1:55:12. 7) Мартинович (УССК) 1:55:32. 8) Назар Б. (Плай) 1:57:08. 9) Гнатейко (УССК) 1:58:42. 10) Луців (УССК) 1:59:23. 11) Полотнюк (УССК) 1:59:50. 12) Рак І. (С-Б) 2:01:06. 13) Попель (УССК) 2:01:06. 14) Шухевич (УССК) 2:01:35. 15) Гвоздецький (КЛК) 2:01:47. 16) Костів (Дніпро), 17) Луцький, 18) Сойка (УСК, Станисл.), 19) Блажкевич (УССК), 20) Білинський (КЛК), 21) Рожанківський Ст. (КЛК), 22) Гаврилюк (УССК), 23) Обаранич (Дніпро), 24) Лисько (Дніпро), 25) Голик (УССК), 26) Добрянський (Плай), 27) Сагайдак (УСК, Станисл.).

Траса легка. Суддями були: пп. Олесницький, Паньковський, інж. Рожанківський, Чапельський.

ҐАКІВКОВІ МИСТЕЦТВА ПОЛЬЩІ

ЛЬВІВ. Чорні — Леґія (Варшава) 1:0. Вислід по трьох терціях був 0:0. Чорні виграли щойно в другій доґриваці, стрілявши голя в 7. хв.

ЛЬВІВ. А. З. С. (Познань) — Лехія 2:1 (1:0, 0:0, 1:1).

ЛЬВІВ. А. З. С. — Лехія 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

ЛЬВІВ. Чорні — Лехія 1:0 (1:0 0:0, 0:0).

Мистецтво Польщі в ґаківці здобув познанський А. З. С. (6 п., в. в. 5:2). Чорні здобули друге місце (4 п., в. в. 3:2), Лехія третє (1 п., 1:2), останнє варшавська Леґія (1 п., 0:2). Характеристична річ, що всі змагання покінчились ріжницею одного голя, що вказує найкраще на зрівнання класи фіналістів.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Ілюстр. журнал історії та побуту. Ч. 2 лютий 1934. Зміст: Ст. Лисяк: І ми мали малих героїв. Пор. Ів. Петренко: Дещо з історії 1. Гуцульського полку морської піхоти". Пор. М. Михайлик: Укр. село в часи національної революції (докінчення). Василь Бачинський: Чи тільки випадки? Ігор Лоський: З українського самостійницького руху на початку минулого століття. Богдан Ніжанковський: І знов... С. Даушков: У кліщах двох фронтів. М. Я.: Українські полководці. Юрій Горліс-Горський: Холодний Яр говорить. Музей Визвольної боротьби України. Бібліографія.

ХРИСТОС — НАША СИЛА. Популярний часопис присвячений поглибленню релігійно-морального і національного життя серед українських родин. Львів, 1. лютого 1934. Ч. 3.

НОВА ХАТА, ч. 2. Зміст: Рита К.: Із Закарпаття. М. Нижанківська: У Стадників. П. Смерічка: Гуцульське весілля. Дора Біленька: Волоком за санками. М. Н.: Про український театр. Ольга Лішинська: Пампушки і їх смаження. Коли кава добра? Про гігієну молока. С.: Біля на постіль. Нові книжки. У звязку з конгресом. Валерія О'Коннор-Вілінська: Лисенки й Старицькі. Ілюстрації. Ціна числа 1.50 зол.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві у Стрию: Ваше звідомлення підпало на жаль в цілости конфіскаті. Тому не містимо теж Вашого другого звідомлення з подібної справи. Просимо цим не зражуватись і писати далі.

Вп. Дописувачеві в Монастириськах: Тої частини допису, де пишете про внутрішні спори й інтриги, не помістимо, бо не в силі звідси всього справдити, а не хочемо евент. прикладати до того всього ще й свою руку. Якщо п. Б. такий національний шкідник, то зробіть з тим усім порядок на місці.

Вп. Дописувачеві в Бучачі: Дякуємо за присланє. Містимо, але припускаємо те, що може підпасти конфіскаті.

Вп. Я. Я., Сколе: Конкурсова стаття сильно спізнена. Постараємось використати. На будуче просимо писати обовязково на одній сторінці.

Всч. о. С. Ковалів, Стрілиська: В справі того фейлетону дамо відповідь за 6—8 днів, по повороті гол. редактора з відпустки.

Вп. Богдан Ліськевич, Станиславів: Статтю дістали і використали, але під іншим наголовком. Подібно мається справа й у Львові. Усе інше вирішимо пізніше.

Вп. Дописувачеві в Козові: Ваше звідомлення підпало в цілости конфіскаті.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 6. II. год. 7·30 веч. „Чоловік що був четвергом".

Середа 7. II. год. 7·30 веч. „Чоловік, що був четвергом" (Абон. 11)

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 6. II. год. 7·30 веч. „Но, но, Нането".

Середа 7. II. год. 7·30 веч „Но, но Нането" (Абон. 11).

Кіна.

АДРІЯ: „Карменчіта" та „Сто метрів кохання".

АПОЛЬО: „Паприка".

АТЛЯНТИК: „Парада резервістів".

ВАНДА: „Романс із поручником".

КАСІНО: „Буря на світанку".

КОЛІСЕЙ: „Погубний чар" ревія „Преса має голос".

КОПЕРНИК: „Катерина Велика" (з Ел. Берґнер) і кольоровий додаток.

МАРУСЕНЬКА: „Катерина Велика" (з Ел. Берґнер) і кольоровий додаток.

МІРАЖ: „Чому я згрішила".

МУЗА: „1002-а ніч".

ПАЛЯС: „Велика княжна Олександра (з Єрицою та Шлезаком).

ПАН: „Турбіна 50.000" і ревія.

ПАСАЖ: „Магараджа" (з Борисом Карловим).

РАЙ: „Під твою охорону" (з Бродзісем, Богдою та Самборським.

ХИМЕРА: „Шерльок Голмс" (Клів Брук).

СТІЛЕВЕ: „У мряці великого міста", ревія зі Стефою Стадниківною.

УТІХА: „Кохай мене сьогодні". (Моріс Шевальє),

Закордонне радіо.

Вівторок, 6. лютого 1934,

Відень (506,8) 17·20 Солісти, 19·35 Симфонія Фавст, Ліста, 21·40 Концерт, **Братислава** (298,8) 17·30 Легка музика, **Кошиці** (269,5) 16·30 Рос. оп. арії, 18·00 Оповідання дядька Савка, 21·30 Смичковий квартет, **Мор. Острава** (259,1) 12·05 Військ. орхестра. **Прага** (470 9) 12·35 Концерт, 19·50 „Плачучий сатир" комедія Шрамека, **Лягті** (1796) 18 15 Хор. пісні, **Атльоне** (531) 20·50, 21 30, 22·15 Спів, **Білгород** (437,3) 21 10 Оп. арії, **Люблина** (569·3) 20·45 Спів, 21·15 Гум. концерт, **Берлін** (356,7) 22·20 Сучасна італ. музика, **Лянгенберг** (455.9) 19·00 Розривковий вечір, **Мінхен** (405,4) 14·20 Давня музика й пісні, 16·00 Радіоорхестра, хор. **Мілянер** (522,6) 15·40 Шубертові пісні, 20·20 „Карнавалова ніч із перешкодами" муз. комедія Нестроя, 21·00 Віденські вальси, **Букарешт** (212,6) 20·00 Спів, **Беромістер** (539,6) 18·00 Пісні волоцюг, **Будапешт** (549 5) 12·05 Циг. музика, 19 30 „Цариця Саба" оп. Гольдмарка, **Міляно** (368,6) 20·40 „Ль Паезе деі Кампанелі" оп. Ранцата. **Рим** (420,8) 13·00, 17·10, 22·15 Музика.

Середа, 7. лютого 1934.

Відень (506,8) 12·00, 17 05 Концерт, музика, спів, **Братислава** (298,8) 17·00 Скрипка, 17·40 Популярні пісоньки, **Брно** (325,4) 19·35 „Царська наречена" оп. Рімського-Корсакова, **Прага** (470 2) 21·00 Концерт, **Лягті** (1796) 19·00 „Трубадур" оп. Вердія, **Берлін** (356,7) 11·30 Концерт, 21·10 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1546) 20·30, 21·10 Ваґнерові твори, **Лянгенберг** (455,9) 14·00 Камер. музика, **Будапешт** (549,5) 17·00 Народня мад. музика, 20·00 Циг. музика, **Рим** 20·50 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 6. лютого 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Сальонова музика, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15 40 Для знавців джезу (грам. плити), 16·00 Музика про лебедя (грам. плити), 16·40 Куток мови, 16 55 Камер. концерт, 17·50 Листовне навчання хліборобства: „Плекання рослин", 18·20 Розвиток самоврядування на Шлеську. 18·40 Муз. скринька, 18·55 Театр. репертуар, грамофон, 19·03 Враження з мандрівки по Болгарії, 19·15 Всячина, 19·25 Фейлетон, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Концерт (симф. орхестра, спів, Евг. Мосаковський, баритон), 21·00 „Пир" вмімок із повісти Фльобера „Салямбо" 21·15 Легка музика, пісоньки. 22·00 Співи кантора Розенблята (грам. плити), 22 15, 23·05 З лету птаха (муз. репортаж).

Середе, 7. лютого 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Симф. музика з ґрам. плит, 12·33 Італійські співаки (грам. плити), 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Фортепян, 15·10 Для дітей: „Мої мандрівки по звіринцях Европи", 16 55 Легка музика, пісоньки, 18·00 Штучне витворювання холоду, 18·20 Дрібні Ґріґові твори (грам плити). 19·05 Всячина, грамофон, 19·25 Фейл. „Пости малярі", 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Легка музика, спів, 21·00 Трансм. з Антверпену: Концерт бельгійської музики, 21·45 Відчит есперанто „Про ліки", 22·00 З Вильна: Міцкевичівський вечір, 23·05 Танкова музика з грам. плит.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5 48

У Варшаві були такі курси; Льондон 27·40, — Париж 34·90 — Берлін 210·50, Ціріх 171·70. Амстердам 356·75, Нюйорк кабель 5·54, Нюйорк чеки 5·52 і пів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам два 5. II. масло 2·50, молоко, —·19, сметана —,80, яйця 3·60

Тенденція на масло сильна, на молоко і сметану удержана, на яйця слаба

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу за 1 кг.:

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1.65	1.50	1.40
Кури на росіл	1.65	1.50	1.40
Качки	1.55	1.40	1.10
Гуси	1.50	1.30	1.05
Індики	1.80	1.65	1.55
Пантарки за одну штуку		2.50	

Сирий білянс
Земельного Банку Гіпотечного
Сп. Акц. у Львові
на день 31. грудня 1933 р.

ЧИННИЙ СТАН: Каса і суми до диспозиції в Банку Польськім і ПКО 288.256 03, Заграничні валюти 82.610.44, Цінні папери: а) державні позички 35.232.20, б) заставні листи 79.781.51, в) акції 23 483.50—138.497.21, Консорціяльні інтереси 32.589.50 Краєві банки 14.735.48, Заграничні банки 29.649 92 – 44.385 40, Векслі здисконтовані 5,303 298.61, Біжучі рахунки (дебет. сальда) а) забезпечені 1,145.555.45, б) незабезпечені 58.678 23—1,204.233.68, Термінові позички 316 680.83, Нерухомости 474.469.31, Ріжні рахунки 1,886.945.80, Кошти і т. п. 322.435.32, Агенції 217.595.95, Довготермінові позички гіп. 237.186.77, Ріжні гіпотечного відділу 19 224.53, Білянсова сума зол. 10,568 409.38.

ДОВЖНИЙ СТАН: Власні капітали а) акційний 5,000.000·00, б) резервовий 232.309.65, в) інші резерви 5.848.51, г) амортизаційний 131.460.00—5.392.618.16, Вкладки: а термінові 1,179.823,94, б) а віста 1,045.008.42—2,224.832.36, Біжучі рахунки (сальда кред.) 604.249.47, Інкасові зобовязання 2.243.27. Рееськонт 869 698.77, Заграничні банки 2.609.80, Ріжні рахунки 445.195.17. Відсотки, провізії і ріжні зиски 521.807.55, Агенції 217.535.46, Заставні листи 237.186.72, Фонд умореня заст. листів 13.432.69, Ріжні гіпотечного відділу 36.999.96, Білянсова сума 10,568.409.38 зол. Гарантії: 4.577.20, Інкасо: 36.815.75.

†

Ілько Яремкевич
книговодець Т-ва „Карпатія"
помер 4. лютого ц. р. в 73 р. життя

Похорон відбудеться в середу 7. лютого ц р., в год. 14. з крипти Вірменської Архикатедри на цвинтар у Голоску Великім, на який запрошують товаришів і знайомих Покійника

Дирекція і Службовики
Товариства взаїмних обезпечень на життя „Карпатія"

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.